

lovens tal for at skaffe et realistisk billede af den finansielle stilling.

Disse synspunkter blev bekræftet under en forhandling i folketinget den 2. februar 1949. Seks konservative folketingsmænd havde stillet finansministeren en forespørgsel af følgende ordlyd:

„Hvilke effektive foranstaltninger agter regeringen at indføre for at hindre de stadig gentagne overskridelser af de givne bevillinger?“

I sit svar gav finansministeren (H. C. Hansen) en ret udførlig redegørelse for den bestående praksis i bevillingsspørgsmål (F. F. 1948-49, sp. 2537-43). Efter en omtale af den finansielle kontrol, der siden 1924 udøves af finansministeriet med ethvert forslag, inden det af fagministeren kan forelægges rigsdagen eller folketingets finansudvalg, omtalte han fagministerens stilling over for bevillingsmyndighederne. Spørgsmålet var her, i hvilken udstrækning der skulle rettes henvendelse til bevillingsmyndighederne, når den enkelte konto overskrides. Afgørende i så henseende var i første række, om kontoen var kalkulatorisk eller fikseret. Som eksempel på konti af førstnævnte gruppe nævntes konti for lovbundne udgifter, og finansministeren udtalte herom:

„Med hensyn til de udgifter, der afholdes i overensstemmelse med lovens bestemmelser, er forholdet formentlig det, at ingen vil forlange, at selv meget betydelige overskridelser skal forelægges bevillingsmyndigheden gennem særlige skrivelser.“

Når sådanne overskridelser alligevel reguleredes ved, at de nødvendige beløb blev optaget på tillægsbevillingsloven, var det, sagde finansministeren, fortrinsvis fordi man af oversigtshensyn benyttede lejligheden til at give et virkeligt billede af statens udgifter.

For så vidt angik andre konti af kalkulatorisk karakter ville det efter finansministerens opfattelse være forsvarligt, at fagministeren forholdt sig på tilsvarende måde.

Som en særlig gruppe af tilfælde omtalte finansministeren derefter bevillingerne til statens bygge- og anlægsarbejder, og han sagde herom:

„Dersom det oprindelige overslag har været forsvarligt og der ikke er ændret i den plan, som var lagt til grund for bereg-

ningen, og dersom udgiftsstigningen her blot skyldes prisstigninger, mener jeg ikke, at fagministeren er forpligtet til at søge bevillingsmæssig hjemmel til en sådan udgiftsstigning.“

Hvis man derimod ændrede i planerne eller på anden måde gik uden for de forudsætninger, hvorunder den oprindelige bevilling var givet, ville ny bevillingsmæssig hjemmel være nødvendig.

For så vidt angik spørgsmålet om i øvrigt at binde de administrative myndigheder til enkeltheder i deres budget, nævnte finansministeren, at det jo i lang tid havde været praksis at indrømme stor frihed til statsbanerne og post- og telegrafvæsenet. Det var efter hans mening „en overvejelse værd, om ordningen ikke burde indføres ved andre statsvirksomheder, der drives på forretningsmæssig basis, idet de pågældende administrationschefer for at være ligestillet med det private erhvervsliv må kunne disponere ret selvstændigt.“

Finansministeren gjorde herefter nogle bemærkninger om den enkelte embedsmands stilling i forhold til ministeren. Dette vil blive omtalt nedenfor i afsnit VIII.

Finansministeren sluttede med at udtale, at der ikke var brug for nogen principiell nydannelse i den finansielle kontrol. Systemet var i orden, uanset at det havde svigtet på enkelte punkter.

Efter nogen debat stillede ordførerne for forespørgerne forslag om overgang til næste sag på dagsordenen, hvorved folketinget tog ministerens redegørelse til efterretning. Dette forslag vedtoges med 88 stemmer mod 4 (F. F. 1948-49, sp. 2562).

Den opfattelse med hensyn til tilladelige overskridelser, der således er kommet til udtryk, er på væsentlige punkter blevet bekræftet ved den praksis med hensyn til tillægsbevillingslovens indhold og opstilling, som blev fastlagt ved reformer i 1956 og 1961. Reformerne vedrørte, hvad der i en skrivelse fra finansministeriet betegnedes som „merudgifter, som ud fra de givne forudsætninger måtte anses for uundgåelige“. Med virkning fra tillægsbevillingsloven 1955-56 indførtes den praksis, at sådanne merudgifter ikke blev udspecificeret for de enkelte konti, men samledes under én konto for hvert budgetafsnit.